

A CSALÁDI MINTA SZEREPE A MÉDIAHASZNÁLATI SZOKÁSOK ALAKULÁSÁBAN – SZISZTEMATIKUS ÁTTEKINTÉS

T-12

Prievara Dóra Katalin

*Szegedi Tudományegyetem, Egészségpszichológia és Mentálhigiéné Tanszék;
MTA-SZTE Egészségfejlesztés Kutatócsoport*

Kulcsszavak: médiahasználat; internet; szülő-gyermek

Ma már nem lehet azt mondani, hogy kizárólag csak a gyermekek és a fiatalok használják nagy mértékben az internetet. Az időközben felnőtt szülői generáció is aktív médiafogyasztó, ami nem ritkán a gyermek-szülő interakció közben is megnyilvánulhat. Bár a szülők rendszerint szabályozzák a gyermekek médiahasználati szokásait, ez a korlátozás általában a használat idejére és tartalmára vonatkozik. Ugyanakkor pedig nap mint nap indirekt mintát is nyújtanak a saját médiafogyasztási szokásaikkal, akár a szabályaikkal ellentétes módon.

Az elméleti kutatás célkitűzése annak feltárása volt, hogy a szülői médiahasználat milyen hatással van a gyermek médiahasználati szokásainak kialakulására, a szülő-gyermek kapcsolat minőségére.

A szisztematikus irodalmi áttekintés négy nemzetközi elektronikus adatbázis, az ERIC, a PubMed, a Scopus és a ScienceDirect bevonásával történt, a Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA) irányelv követésével. Az elemzésbe angol nyelvű, empirikus kutatást leíró, 2017–2021 között publikált cikkek kerültek be. A kulcsszavak (szülő+gyermek+média+internet+képernyő+okostelefon+példakép) alapján összesen 14574 közlemény került áttekintésre, melyekből végül 53 az elemzésbe bevont munkák száma.

Az elmúlt öt évben megjelent tudományos kutatások alapján megállapítható, hogy erőteljes összefüggés mutatkozik a szülők és a gyermekek médiahasználatának mennyisége között, legyen szó akár televízióról, okostelefonról vagy internetről. Különösen veszélyes, hogy az együttjárás a szülő-gyermek szokásai között a problémás mértékű használat esetén is fennáll. Amikor a szülő a saját okostelefonjába belefeledkezett (angolul ez az ún. phubbing jelensége), a gyermekére kevesebb figyelmet fordít, és a szülő-gyermek kommunikáció is csökken.

Az eredmények alapján rendkívül fontos felhívni a szülők figyelmét arra, hogy csak úgy tudják a gyermeküket megtanítani az egészséges és tudatos használatra, ha azt először ők maguk is elsajátítják, és közös, családi szabályokat hoznak a médiahasználatra vonatkozóan.

Az előadás elkészítését a Magyar Tudományos Akadémia Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programja támogatta. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-21-4 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.